

Zaroślówka jest nowym
gatunkiem lęgowym
w polskiej awifaunie.

Piotr Gryz

www.ornitofrenia.pl

ZAROSŁ

Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum* jest klasycznym przykładem niewielkiego, skromnie ubarwionego i pozornie niczym niewyróżniającego się ptaka wróblowego. Jest to jednak bardzo interesujący i wciąż mało poznany gatunek, na dodatek – nowy w polskiej awifaunie.

Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum*, zwana dawniej trzciniakiem zaroślowym lub trzciniakiem ogrodowym, charakteryzuje się jednolitym, zimnym, oliwkowobrązowym upierzeniem wierzchu ciała, smukłą budową, krótkimi i zaokrąglonymi skrzydłami oraz stosunkowo długim dziobem. Znajdująca się na głowie biaława brew sięga tuż za oko, lecz jest najbardziej wyraźna przed nim, a od dołu często podkreśla ją niczym makijaż wyraźny, ciemny pasek oczny. Spód ciała jest białawy, lecz przechodzi w płowoszary na bokach, natomiast tęczęwka jest ciemnobrązowa, a dziób ciemnoszary z bladoróżową podstawą dolnej części żuchwy. Zaroślówka osiąga dł. 12–14 cm, rozpiętość skrzydeł ok. 18 cm, dł. skrzydła 5,8–6,6 cm, ogona 4,7–5,7 cm, a masa ciała waha się w granicach 8–20 g (Czarnecki i in. 1982, Lindholm i in. 2007, Dyrzc 2020). Zarówno wyglądem, jak i rozmiarami zaroślówka przypomina wielu innych przedstawicieli rodziny trzciniaków Acrocephalidae, jeszcze niedawno zaliczanych do pokrzewek Sylviidae (np. Bairlein et al., 2006). Skryty tryb życia oraz uderzające podobieństwo do najbliższych kuzynów – łożówki *A. palustris* oraz trzcinniczka *A. sciripaceus*, utrudnia badania, obserwacje oraz identyfikację tego interesującego i, jak się okazuje, prastarego gatunku.

Żywa skamieniałość

Badania zegara molekularnego dowodzą, że rodzina trzciniaków pojawiła się na Ziemi w środkowym miocenie (ok. 14 Ma), po czym nastąpiła szybka ewolucja oraz radiacja tej grupy, w wyniku której ok. 11 Ma wyodrębnił się rodzaj *Acrocephalus* (Arbib i in. 2014). Badania molekularne potwierdzają skamieniałości znalezione w 3 lokalizacjach na terenie dzisiejszych Węgier. Wszystkie pochodzą z późnego miocenu, przy czym najstarsze, z miejscowości Rudabánya (Bernor i in. 2004), datowane są na 10–9,7 Ma, a nieco młodsze, ze stanowisk Polgárdi 4 i Polgárdi 5 (Jánossy 1991), na 7,2–5,3 Ma. Według badań jednym z najstarszych przedstawicieli rodzaju jest właśnie zaroślówka, która pojawiła się na Ziemi już 7–6 Ma. Możliwe więc, że szczątki z Polgárdi 4 i 5 należą do tego gatunku, choć obecnie nie da się tego udowodnić. Nie wiadomo też, jaki był niegdyś zasięg tego gatunku i jak zmieniał się w czasie. Z pewnością wpływały na niego dramatyczne zmiany klimatu – szczególnie te pod koniec miocenu, pliocenu oraz w czasie plejstocenских zlodowaceń. Być może w efekcie izolowania niektórych populacji zaroślówki kolejno na Ziemi pojawili się jej najbliżsi krewni – łożówka (ok. 4 Ma), trzcinniczek tęposkrzydły *A. baeticatus* (ok. 1 Ma) i trzcinniczek (1–0,5 Ma; Arbib i in. 2014). Wszystkie te gatunki, zaliczane do podrodzaju *Notiocyclus*, są do siebie uderzająco podobne zarówno pod względem wyglądu zewnętrznego, jak i na poziomie genetycznym. Ich stosunkowo młody wiek tłumaczy te podobieństwa i hybrydyzację między nimi. Zaroślówka, będąca najstarszym gatunkiem tej gałęzi ewolucyjnej, jest też największą oportunistką pośród swoich kuzynek, co z kolei może wyjaśniać, dlaczego przetrwała zmiany klimatyczne, które zakończyły istnienie wielu innych gatunków.

ÓWKK A

Oportunistyczny maluch

Zaroślówka jest o wiele mniej wybredna od swoich kuzynek i dostosowała się do różnorodnych siedlisk, niekiedy znajdujących się w pobliżu wody. Jest też bardziej nadrzewna niż większość gatunków rodzaju *Acrocephalus*, co może stanowić jedną z wskazówek pomagających zidentyfikować ją w terenie. Zamieszkuje krzaczaste zarośla na skrajach dużych kompleksów leśnych, kępy krzewów na łąkach lub polach, nadrzeczne łęgi, szczególnie z dębem i olchą, lasy pośród pól z bogatą roślinnością zielną, krzaczaste wąwozy, kępy brzoź w lasostepie, zarośla tamaryszka w wyschniętych korytach rzek, zarośla dzikiej róży na zboczach wzgórz i dolin, sady, parki i ogrody. Nie unika też siedlisk typowych dla pokrewnych gatunków – brzegów jezior, strumieni, kanałów i rowów porośniętych trzciną lub wysoką trawą. W tajdze zamieszkuje też brzegi mokradel i potoków. Podstawowym warunkiem gniazdowania jest połączenie suchej i gęstej roślinności krzaczastej z roślinnością zielną i bardziej otwartymi obszarami, zwykle na nizinach do 1200 m n.p.m. (Czarnecki i in. 1982, Dyrzc 2020). Dzięki dość skromnym wymaganiom środowiskowym udało się jej skolonizować ogromne obszary Eurazji – ciągnące się od wschodniej Europy (Finlandia, Estonia, Łotwa, Litwa, Białoruś) przez środkową Rosję do północnego Kazachstanu, górnego biegu Leny, południowo-wschodniego Altaju i północno-wschodniej Mongolii. Izolowany areal lęgowy znajduje się w górach Tienszan i ciągnie się do północnego Afganistanu i północno-wschodniego Iranu.

Po zajęciu terytorium, jakie w południowej Finlandii obejmuje 600–1300 m², samiec zaroślówki oznajmia swoją obecność śpiewem, który jest jedną z ważniejszych cech diagnostycznych tego gatunku. Przypomina on śpiew najbliższej kuzynki – łożówki, ale jest wolniejszy, z ostrymi i chrapliwymi tonami oraz z większą ilością powtórzeń poszczególnych sekwencji: 3–5, a nawet do 10 razy (Lindholm i in. 2007, Dyrzc 2020). Śpiew, podobnie jak głos łożówki, charakteryzuje się ogromnym bogactwem doskonałych imitacji innych gatunków ptaków, zarówno europejskich, jak i tych spotykanych na zimowiskach. Zaroślówka, w przeciwieństwie do łożówki, śpiewa najczęściej w nocy. Niesparowane samce mogą śpiewać bez przerwy wiele godzin, a okres aktywności wokalne może trwać nawet kilka tygodni. Ptaki milkną dopiero po skojarzeniu się w pary, jednak wkrótce po złożeniu jaj przez samice mogą ponownie rozpocząć wokalne popisy w tym samym lub pobliskim terytorium, próbując znaleźć kolejną partnerkę (Neubauer i in. 2009). Do tej pory nie stwierdzono występowania dwóch lęgów w sezonie.

Gniazdo pośród zieleni

Okres lęgowy zaroślówki rozpoczyna się zaraz po powrocie z zimowisk, pod koniec maja, a kończy w lipcu. Budowę gniazda zajmuje się jedynie samica, która umieszcza je w krzakach lub w gęstej roślinności zielnej, na przykład w pokrzywach, podagryczniku, wierzbowni-

cy, wiązówce lub w jeżynach. Czasami zakłada też gniazdo w małym drzewie, w sąsiedztwie miejsc nasłonecznionych. Gniazdo stanowi czarka z suchych łądyg, liści, korzeni, włókien roślinnych i pajęczej sieci, zawieszona między łądygami lub gałązkami, 10–150 cm (przeważnie 20–60 cm) nad ziemią (rzadziej nad wodą; Czarnecki i in. 1982, Dyrzc 2020). W skład wyściółki wchodzi drobne łądygi lub małe włosy. Średnica zewnętrzna gniazda wynosi 9–13 cm, wewnętrzna 5,0–5,5 cm, wysokość 6,5–9,5 cm, a głębokość 3–4,4 cm. Zaroślówka składa 3–6 zwykle lekko pękatych jaj o zmiennym ubarwieniu. Mogą one być bładoróżowe, mlecznobiałe lub jaskrawobiałe z plamami głębokimi szarofioletowymi lub białymi (ciemniejszymi od tła) oraz często nachodzącymi na nie powierzchniowymi czarnobrązowymi lub oliwkowobrązowymi. Wysiadują je oba ptaki mniej więcej po równo przez 11–14 dni (zwykle 12–13). Pisklęta karmione są przez 10–12 dni, a usamodzielniają się po 10–22 dniach od opuszczenia gniazda. Młode ptaki w szacie juwenalnej przypominają dorosłe, ale ich ubarwienie ma cieplejszy odcień, mają ciemniejszą tęczówkę, a nogi są bardziej matowe, niebieskawoszare. Pomiędzy lipcem a październikiem zarówno młode, jak i dorosłe ptaki rozpoczynają wędrówki na zimowiska.

Hinduskie zimowiska

Jak na ptaka o dość rozległym areale lęgowym zaroślówka zimuje na stosunkowo niewielkim obszarze. Obejmuje on zachodni Pakistan, południowe i wschodnie Indie, Sri Lankę, Nepal, Bangladesz, Mjanmę oraz prawdopodobnie Afganistan i Iran. Na zimowiskach zaroślówki zajmują podobne siedliska jak na terenach lęgowych, ale zwykle z dala od wody. Można je zaobserwować także na skrajach lasów tropikalnych. Przelot w kierunku zimowisk rozpoczyna się najczęściej w sierpniu, a osobniki zimujące w Nepalu docierają tam na początku października. Ptaki zimujące najdalej na południe – na Sri Lance, pojawiają się tam pod koniec października.

Przelot powrotny przez Pamir i Altaj trwa od kwietnia do końca maja, podczas gdy główny przelot przez Almaty (Kazachstan) ma miejsce w ciągu pierwszych dziesięciu dni czerwca. Na tereny lęgowe w południowej części arealu (w środkowej Rosji) zaroślówki docierają już w połowie kwietnia. Ptaki gnieźdzące się na północy docierają na tereny lęgowe od końca maja do drugiej połowy czerwca, przy czym samice przylatują średnio 8 dni później niż samce (Dyrzc i in. 2020). Dokładne trasy i terminy wędrówek są wciąż niedostatecznie zbadane, podobnie zresztą jak jej areal lęgowy czy zimowiska. Również naśladownictwo głosów u zaroślówek nie zostało dokładnie zbadane, choć wiadomo, że jest porównywalne z łożówką. Ponieważ zaroślówka naśladuje głosy ptaków spotykanych zarówno na lęgowiskach, jak i na zimowiskach, w jej repertuarze mogą się znaleźć głosy zaskakujących gatunków europejskich (jak np. żołą czy brodziec piskliwy) oraz południowoazjatyckich. Niestety, wciąż nie zbadano, jakie gatunki z zimowisk zaroślówka naśladuje (Lindholm i in. 2007).

Problemy z identyfikacją

Pewnymi wskazówkami pomagającymi w zidentyfikowaniu zaroślówek są głos i środowisko obserwacji, a także miejsce i sposób żerowania. Śpiew to z pewnością najlepsza terenowa cecha diagnostyczna, jednak podczas zbyt krótkiego nasłuchu można pomylić zaroślówkę z łożówką (Lindtrom i in. 2007). To samo dotyczy siedliska. Choć zaroślówka jest bardziej nadrzewna od najbliższej spokrewnionych gatunków, trzeba pamiętać o jej dużej plastyczności środowiskowej. Dlatego należy również zwrócić uwagę na cechy upierzenia i różnice w wymiarach. Zaroślówka od ogólnie podobnej łożówki ma krótsze skrzydło (5,8–6,6 vs 6,6–7,4 cm u łożówki), co przekłada się na mniejszą projekcję lotek (1,08–1,32 vs 1,55–2,0 cm u łożówki). Zaroślówka ma także dłuższy dziób (1,63–1,86 vs 1,47–1,73 cm u łożówki) i zawsze ciemniejsze nogi, które jednak, gdy patrzeć pod słońce, mogą się wydawać czerwone lub różowe (Lindholm i in. 2007). Nigdy jednak nie mają one jaskraworóżowej i żółtawej barwy jak u łożówki (Dyrzc 2020). U łożówki nie występuje także rozmyty ciemniejszy koniec żuchwy jak u niektórych zaroślówek. Łóżówka ma ponadto zwykle bardziej oliwkowozielonkawy odcień wierzchu ciała, wyraźny płowóżółty nalot na piersi i bokach oraz wyraźnie ciemniejsze lotki pierwszorzędowe i skrzydełko. Ponadto najczęściej biała brew jest u zaroślówki wyraźniejsza przed okiem i sięga poza nie. Zestaw tych wszystkich cech pozwala na bezbłędne zidentyfikowanie zaroślówki w terenie, jednak... nie zawsze, ponieważ zaroślówka hybryduje z łożówką, i to najprawdopodobniej dość często.

Hybrydyzacja

Hybrydyzacja zaroślówek z łożówkami wciąż nie została dostatecznie poznana. W ostatnich latach udowodniono jednak, że jest znacznie powszechniejsza, niż przypuszczano (Lindtrom i in. 2007). Pierwszy przypadek wykryto w Finlandii w 1978 r., a potem kolejne (Koskimies 1980), w tym kilkakrotnie setki kilometrów poza stałym zasięgiem – w Holandii (Poot i in. 1999, van Loon i Keijl 2001) i Norwegii (Høyland i in. 2000). Istnienie hybryd potwierdziły też analizy mtDNA mieszańca stwierdzonego w roku 2003 w południowo-wschodniej Finlandii.

Mieszana para najczęściej składa się z samca zaroślówki i samicy łożówki. Takie pary, które na dodatek wyprowadziły młode, stwierdzono w Holandii i Norwegii. Ciekawe jest również, że hybrydy obu gatunków są płodne. Odnotowano przypadek, kiedy dwuletnia samica będąca hybrydą wyprowadziła lęg składający się z 4 ptaków z samcem zaroślówki.

Istnienie płodnych hybryd podważa klasyczną definicję biologicznego gatunku i jeszcze bardziej utrudnia identyfikację w terenie. Upierzenie hybryd zwykle bardziej przypomina łożówkę – ma bardziej oliwkowozielonkawy odcień wierzchu ciała oraz wyraźny płowóżółty nalot na piersi, również lotki pierwszorzędowe i skrzydełko są wyraźnie ciemniejsze. U hybryd wyraźna brew widoczna jest tylko

przed okiem, jednak podobnie jak u zaroślówek, dziób jest długi, a na końcu żuchwy często występuje ciemna plama. Niestety, śpiew i cechy morfometryczne hybryd są także pośrednie między zaroślówką a łożówką (dł. skrzydła 6,65–6,7 cm, ogon 5,3–5,4 cm; projekcja lotek 1,3 cm; dziób 1,75 cm – Lindholm i in. 2007). U jednej z hybryd zauważono ponadto ciekawostkę. Słynna belgijska badaczka Françoise Dowsett-Lemaire – należąca do największych znawców głosów ptaków zarówno europejskich, jak i afrykańskich – zidentyfikowała w śpiewie jednej z hybryd imitacje głosu gatunków wschodnioafrykańskich. Wskazuje to, że ptak spędził młodość we wschodniej Afryce, jednak nie w miejscu leżącym dalej na południe zimowisk łożówek. Do tej pory stwierdzono tylko jeden taki przypadek, więc nie ma pewności, czy wszystkie hybrydy zimują w Afryce (Lindholm i in. 2007). Nie ma jednak wątpliwości, że zaroślówki rozszerzają swój zasięg, co może spowodować jeszcze częstszą hybrydyzację i być może z czasem wkroczenie na zimowiska łożówek.

Najeźdźca ze wschodu

Zaroślówka, według kryteriów IUCN, jest obecnie uznawana za gatunek najmniejszej troski (LC), a jej całkowitą liczebność szacuje się na 20 000 000–49 999 999 dorosłych osobników (BirdLife International 2017). Jej zagęszczenie na dużych obszarach arealu wynosi 3–54 par lęgowych/km². W południowej Finlandii na małej powierzchni, w optymalnym środowisku, znaleziono 16 aktywnych gniazd na 5 ha. Zaobserwowano również, że już od końca XIX w. rozszerza swój zasięg w kierunku zachodnim (Turyn 1971). W Finlandii pierwszy raz stwierdzono ją w 1883 r., a obecnie żyje tam 5–8 tys. par lęgowych. W tym samym czasie zaroślówki pojawiły się na Łotwie i w Estonii, gdzie aktualnie gniazduje po kilka tysięcy par (Neubauer i in. 2009). Obecnie zaroślówki kolonizują Norwegię, gdzie istnieje nieliczna populacja lęgowa, a podczas przelotów wiosennych jest to gatunek liczny – usunięty z list rzadkości w 2012 r. (Van der Spek i Kok 2020). Na Litwie wciąż pozostaje rzadkim gatunkiem lęgowym (200–300 par; Kurlavicius i Raudonikis 2001), a w obwodzie kaliningradzkim jest nieregularnie lęgowa.

Odnotowano także wiele stwierdzeń poza arealem lęgowym – na Islandii, w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Hiszpanii, na Gibraltarze i Malcie, we Włoszech, Francji, Szwajcarii, Belgii, Holandii, Danii, Niemczech, Bułgarii, Rumunii, na Cyprze, w Syrii, Izraelu, Jordanii, Bahrajnie, Kuwejcie, Omanie, Arabii Saudyjskiej, Nigerii, a nawet w Hongkongu (BirdLife International 2017, Dyrzc 2020). W niektórych krajach od dłuższego czasu odnotowuje się wzrost stwierdzeń. Najlepszym przykładem jest Polska. Pierwszego ptaka stwierdzono 28 czerwca 1964 r. w Skowronkach na Mierzei Wiślanej. Od tamtej pory do końca czerwca 2020 r. odnotowano 483 stwierdzenia ponad 500 osobników, a ponadto stwierdzono jeden lęg w 2011 r. w Dąbrówce w województwie podlaskim (Stawarczyk i in. 2017, Kajzer 2020 pers. comm.) Obserwowano również osobnika noszącego materiał na gniazdo w Jurkowicach

Zarostłówa bardzo przypomina łożówkę, z którą na dodatek hybrydyzuje.

fol. Piotr Gryn

Śpiew zarostłówy jest jedną z najważniejszych cech diagnostycznych.

fol. Paweł Maciejewski www.pawelmaciejewski.pl

(woj. podlaskie) w 2006 r., a także odnotowano jedną mieszaną parę z łożówką w 2007 r. w Szkarpawie (Żuławy Wiślane). Od pierwszej dekady XXI w. liczba stwierdzeń co roku wyraźnie rosła, dlatego od 2014 zarostłówa nie podlega już weryfikacji Komisji Faunistycznej PTZ. Gatunek ten stwierdzono do tej pory na terenie całego kraju, przy czym najwięcej stwierdzeń odnotowano na wschodzie i północy (najwięcej w województwie podlaskim). W bieżącym roku (2020) odnotowano rekordową liczbę stwierdzeń – 110, tylko pomiędzy 20 maja a 30 czerwca (Z. Kajzer pers. comm.). Podobne rekordy padły w innych krajach Europy, jak Wielka Brytania, Dania, Niemcy i szczególnie Holandia, gdzie całkowita liczba stwierdzeń wzrosła z 60 do 90 w ciągu jednego miesiąca (Van der Spek i Kok 2020). Naukowcy tłumaczą ten wiosenny natłok i ekspansję zmianami klimatycznymi. Wyjątkowo ciepła i sucha wiosna, która zastała ptaki w trakcie migracji, mogła spowodować zmianę tras wędrówkowych.

Los tego gatunku nie budzi obecnie obaw. Pewne jest tylko jedno – zarostłówa jest nowa w naszej awifaunie i prawdopodobnie wkrótce stanie się jej stałym elementem. Zapewne liczba stwierdzeń w Polsce będzie wzrastać, a wkrótce zostaną odnotowane nowe próby lęgów. Konieczna jest więc stała obserwacja tego niezwykłego gatunku.

Serdeczne podziękowania dla Zbigniewa Kajzera, Łukasza Ławickiego, Tomasa Kaliszewskiego, Pawła Waclawika i Michała Zawadzkiego.

Literatura:

- Arbabi T., Gonzalez J. i Wink M.. 2014. A re-evaluation of phylogenetic relationships within reed warblers (Aves: Acrocephalidae) based on eight molecular loci and ISSR profiles. *Molecular Phylogenetics and Evolution* 78: 304-313.
- BirdLife International 2017. *Acrocephalus dumetorum* (amended version of 2016 assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2017: e.T22714736A111098258.
- Czarnecki Z., Dobrowolski K., Jabłoński B. i Siwek W. 1982. *Ptaki Europy: przewodnik terenowy*. Warszawa. Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Dyrz A. 2020. Blyth's Reed Warbler (*Acrocephalus dumetorum*), wersja 1.0.

- W: Birds of the World (red: del Hoyo J., Elliott A., Sargatal J., Christie D. A. i de Juana E.). Cornell Lab of Ornithology, Ithaca, NY, USA.
- Bairlein F., Alström P., Aymí R., Clement C., Dyrz A., Gargallo G., Hawkins F., Madge S., Pearson D. i Svensson L. 2006. Family Sylviidae (Old World Warblers). Pp. 492-709 W: *Handbook of the Birds of the World Vol. 11. Old World Flycatchers to Old World Warblers* (red: del Hoyo J., Elliott A. i Christie D.A.). Lynx Edicions, Barcelona.
- Bernor R.L., Kordos L., Rook L. i in. 2004. Recent Advances on Multidisciplinary Research at Rudabánya, Late Miocene (MN9), Hungary: a compendium. *Palaeontographia Italica* 89:3-36.
- Gill F., Donsker, D. i Rasmussen, P (Red). 2020. *IOC World Bird List* (v10.1).
- Høyland B.O., Heggland H., Mjøs A.T. 2000. Report on rare birds in Norway in 1996. By the Norwegian Rarities Committee (NSKF). *Vår Fuglefauna Suppl.* 3: 4-24.
- Jánossy D. 1991: Late Miocene bird remains from Polgárdi (W-Hungary). *Aquila* 98: 13-35.
- Koskimies P. 1980. Breeding biology of Blyth's Reed Warbler *Acrocephalus dumetorum* in SE Finland. *Ornis Fennica* 57; 26-32.
- Kurlavicius P. i Raudonikis L. 2001. Assessment of the Lithuanian Breeding Bird Abundance, 2001. *Ciconia* 9: 92-97.
- Lindholm A., Bensch S., Dowsett-Lemaire F., Forsten A., Kärkkäinen H. 2007. Hybrid Marsh × Blyth's Reed Warbler with mixed song in Finland in June 2003. *Dutch Birding* 29: 223-231.
- van Loon A.J. i Keijl G.O. 2001. Blyth's Reed Warbler at Nieuwegein in June-July 1998. *Dutch Birding* 23: 83-85.
- Mielczarek i Kuziemko, 2020. *Kompletna lista ptaków świata*. Wersja: 2020-05-27 <http://listaptakow.eko.uj.edu.pl/>
- Neubauer, G.; Sikora, A. i Stawarczyk, T. 2009. Występowanie, elementy ekologii i metody wykrywania zarostłówy *Acrocephalus dumetorum* w Polsce. *Notatki Ornitologiczne* 50: 251-267.
- Poot M., Engelen F. i van der Winden J. 1999. A mixed breeding pair of Blyth's Reed Warbler and Marsh Warbler near Utrecht in spring 1998. *Limosa* 72: 151-157.
- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J. i Sikora A. 2017. *Rzadkie ptaki Polski*. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Turyn, E. 1971. O rozprzestrzenianiu się trzciniaaka ogrodowego (*Acrocephalus dumetorum*). *Notatki Ornitologiczne* 12: 12-18
- Van der Spek V. i Kok D. 2020. Influx Struikrietzangers in het voorjaar van 2020. *Dutch Birding* (w druku).